

Peter Skaarup: Jamen velkommen til det her åbne samråd med justitsministeren og kirkeministeren om præsters tavshedspligt. Og der er der tre samrådsspørgsmål – der er faktisk flere, det hedder AW, AX, KIU, og så er der et samrådsspørgsmål J og K. Og så har vi også til information et svar på spørgsmål 827 i retsudvalget på almindelig delen. Så der er sådan set nok at kigge på som tilgang til det her samråd.

Det er jo et fælles samråd mellem retsudvalget og kirkeudvalget. Og formanden for kirkeudvalget Britta Schall Holberg og jeg skal prøve at sørge for, at det går på den rigtige måde.

Det er jo tv-transmitteret, så derfor skal vi lige være opmærksomme på, at der er de her mikrofoner, som skal tændes hver gang, vi har ordet.

Jeg skal også lige sige, at det er muligt, der kommer en lille afbrydelse, fordi justitsministeren skal i folketingsalen sammen med i øvrigt nogle ordfører på et forslag om ikke så længe, så det kan godt være, vi bliver nødt til at bryde af og så starte igen efterfølgende.

Der er nogle spillere, som jeg skal spørge, om man kunne tænke sig at begrunde samrådet. Hvem vil – Karina Lorentzen, værsgo!

Karina Lorentzen: Ja, da vi anmeldte det her samråd, der tror jeg næppe, vi kunne forestille os, hvilken drejning debatten ville tage. Jeg tror heller ikke, vi kunne forestille os, at der rent faktisk blev oprullet 28 gamle sager om sexmisbrug og 2 selvmord.

Men når vi nu har indkaldt til det her samråd, så er det, fordi debatten om præsters tavshedspligt blev en anelse forplumret, der var i hvert fald nogen, som gik ud og sagde, at der var ikke pligt til at gøre noget som helst, og Berlingske lavede bl.a. en undersøgelse, som viste, at omkring 70 procent af præsterne mente ikke, at de skulle videregive sådanne nogle oplysninger. Og derfor synes jeg, at der er behov for at få slået fuldstændig fast, at der er underretningspligt, selvom præster har tavshedspligt.

Det er den ene ting.

Jeg tror nemlig, vi er nødt til at sende et meget, meget klart signal om, at der er underretningspligt, og man skal reagere på sager omkring sexmisbrug af børn.

Den anden ting er selve afværgepligten i straffeloven. Jeg tror ikke, jeg har stillet spørgsmålet præcist omkring det, men man bliver jo nogen gange lidt klogere undervejs i processen, og derfor kunne jeg også godt tænke mig at få en drøftelse af, hvorvidt man kunne ændre det til en meldepligt, når det handler om børn. Det er jo i hvert fald velkendt og forskningsmæssigt dokumenteret, at pædofilisager ofte medfører flere ofre, og det vil sige, at når en person én gang er grebet i sådanne nogle gerninger, så er der en stor sandsynlighed for, at der vil ske et nyt overgreb. Og alene på den baggrund mener jeg, at man i sådanne nogle børnesager bør have en pligt til at melde det her til politiet også, så det bliver efterforsket.

Det var de indledende ord. Jeg glæder mig til at høre, hvad de to ministre har at sige.

Peter Skaarup: Og der er en anden spørger – Karen Klint.

Karen Klint: Tak for det. Jamen jeg vil også gerne understrege indledningsvis, at det er en principiel indkaldelse, fordi vi ved jo endnu ikke, om nu at den baggrund, der har rejst debatten her, hvorvidt der foreligger nogle kriminelle forhold. Og vi ved langt mindre endnu, hvilke forhold ... eller balance der så ville være mellem noget, der kunne ligne almindelig mishandling af børn, vold mod børn eller seksuelle overgreb ... så hvilken slags overgreb – så det er ikke for at gøre os til dommere i den debat. Men det der gjorde, at jeg synes, det var nødvendigt at reagere, det var den store massive modstand imod ... eller hvor man hele tiden blev ... det blev ridset op, at præster har tavshedspligt. Og det kan jeg godt forstå, at præster skal have, men i hvilket omfang er det så og på hvilke holdninger, på hvilke sager er det, man har tavshedspligt. Har man det også i forhold til det kollegaen laver eller begår, eller har man det alene, når man har en fortrolig sjælesorgsamtale i ensomhed for at bruge et udtryk som i hvert fald den danske præsteforening har brugt, at det er sådant et ensomhedsrum, hvor en borger skal kunne sige noget i dyb, dyb fortrolighed. Og det er jo den balance, der er, fordi det mener jeg jo ikke, man har i forhold til, hvis det er en kollega, der begår overgreb på børn, så mener jeg ikke, at det er omfattet af en tavshedspligt, der gælder sjælesorg med en borger. Så hvilke begreber er det egentlig, vi taler om, og hvor er det så, der kan være huller i begreberne. Og så også, fordi en tavshedspligt der er beskrevet tilbage til den jyske lov i 1683, eller hvornår det nu var ... Danske Lov ... ja, det var ikke kun i Jylland, nej det er rigtigt, tak for det minister ... i Danske Lov i 1683. Jamen det er immervæk over 300 år siden, så det kunne jo godt ske, at verdenssamfundet ser anderledes ud i dag, og vi derfor også skal se lidt på den lovtekst, man gebærder sig efter.

Peter Skaarup: Tak for det. Det er aftalt sådan, at det er justitsministeren, der starter med at svare, så værsgo til justitsministeren!

Justitsministeren: Tak. Jamen tak for lejligheden til at ... gentager jeg lige af hensyn til båndet, går jeg ud fra, det er ... tak for lejligheden til at få lejlighed til at redegøre for de her problemstillinger, og måske også få en drøftelse om dem i det omfang, vi drøfter ting her og ikke bare har spørgsmål/svar. Fordi det er selvfølgelig vigtige spørgsmål, og det er jo interessant at få det belyst, hvordan hænger de her regler sammen. Man må så bare sige, det er jo på en tragisk baggrund, at vi gør det, fordi vi har haft de her ulykkelige sager. Og overgreb mod børn, det er jo – derunder ikke mindst seksuelle misbrug af børn – en forfærdelig forbrydelse, og derfor er det jo også et område, som ligger regeringen meget på sinde – både som borger og som justitsminister og som en del af

regeringen er jeg i hvert fald meget optaget af, at vi har ordentlige regler på det her område, så vi kan gribe ind over for misbrug og helst selvfølgelig helt undgå det.

I lyset af de sager, som har været fremme i medierne om overgreb mod børn i den katolske kirkes regi, så har regeringen ønsket at bidrage til at sikre ofre den relevante hjælp og sikre kendskab til de relevante rettigheder og pligter, der er på området. Derfor har regeringen jo nedsat, som man vil vide, en tværministeriel arbejdsgruppe med medlemmer fra Socialministeriet og Justitsministeriet, og det er en arbejdsgruppe, som skal beskrive de gældende regler på området, og derunder reglerne om underretningspligt, straf og erstatning – og beskrive og sikre kendskabet til de eksisterende muligheder for, at ofre for seksuelle overgreb også får støtte.

Som retsudvalget ved, så har jeg umiddelbart før det her samråd besvaret retsudvalgets spørgsmål nr. 827, som jo også vedrører forholdet mellem præsters underretningspligt og tavshedspligt. Og som det fremgår af den besvarelse, så er reglerne om præsters underretningspligt og tavshedspligt navnlig reguleret i lovgivning på Socialministeriets og Kirkeministeriets områder. Og min besvarelse i dag den bygger derfor, ligesom den lidt mere detaljerede skriftlige besvarelse i vidt omfang på oplysninger fra Socialministeriet og Kirkeministeriet.

Jeg vil starte med at redegøre for tavshedspligten for præster. Jeg vil derefter beskrive den underretningspligt, der gælder i henhold til lov om social service, og til sidst så vil jeg så sammenholde tavshedspligten og underretningspligten.

Der gælder den almindelige tavshedspligt for personer i offentlig tjeneste, og det gælder også for folkekirkens præster, men er ikke til hinder for underretning i medfør af servicelovens regler, så denne almindelige tavshedspligt, den vil jeg ikke komme nærmere ind på her.

Herudover gælder der for folkekirkens præster en særlig tavshedspligt efter Danske Lov, som Birthe rigtigt sagde før – ikke jyske lov, men efter Danske Lov, som blev til i 1683. Og nu er Danske Lov jo formuleret efter den tids sprog, men sådan oversat til nutidig sprogbrug, så siger Danske Lov, at en præst ikke, uden at det får ansættelsesretlige konsekvenser, må sige, hvad han har fået at vide under en sjælesorgsamtale, medmindre han på den måde kan forhindre en forbrydelse mod staten eller en ulykke, dvs. en forbrydelse af en vis grovhed mod fx liv og legeme.

En sjælesorgsamtale skal forstås som en fortrolig samtale mellem en præst og et sognebarn. Præster fra andre trossamfund end folkekirken er ikke omfattet af tavshedspligten i Danske Lov og vil i praksis heller ikke være omfattet af den almindelige tavshedspligt for personer i offentlig tjeneste. Men der kan jo i det enkelte trossamfund følge en tavshedspligt for trossamfundets præster af fx nogle internt fastsatte regler, man måtte have.

Over for tavshedspligten, der står så reglerne i lov om social service, som jo foreskriver, at der i visse situationer skal ske underretning til kommunen om forhold vedr. børn og unge under 18 år. Og servicelovens underretningsregler er delt op i to. Der er en skærpet underretningspligt i servicelovens paragraf 153, hvortil der er knyttet en bekendtgørelse, der dels omfatter personer, som udøver offentlig tjeneste eller offentligt hverv, dels visse andre persongrupper, og der er så en almindelig underretningspligt i lovens paragraf 154, som omfatter alle borgere.

Den skærpede underretningspligt, den omfatter som nævnt personer, som udøver offentlig tjeneste eller offentlige hverv og visse andre persongrupper som fx læger, som udøver privat virksomhed.

Pligten indtræder, når de personer, som i et led i deres virke bliver bekendt med forhold for et barn eller en ung under 18 år, der må give en formodning om, at barnet eller den unge har behov for særlig støtte. Så det er jo altså en meget bredt formuleret bestemmelse, der giver denne skærpede underretningspligt. Som jeg også har redegjort for i svaret på spørgsmål 827, så må det antages, at folkekirkens præster, som offentligt ansatte – for det er de jo – er omfattet af denne skærpede underretningspligt i lov om social service.

Præster fra andre trossamfund end folkekirken er derimod som hovedregel jo ikke offentligt ansatte, og der er derfor i almindelighed ikke en retstilstand her, hvor de er omfattede af denne her skærpede underretningspligt. Disse præster og andre måske, de er derimod omfattet af servicelovens almindelige underretningspligt, som jeg nævnte gælder for alle borgere. Den almindelige underretningspligt, den pålægger en person at underrette kommunen, hvis personen får kendskab til, at et barn eller en ung under 18 år fra forældres eller andre opdrageres side udsættes for vanrøgt eller nedværdigende behandling eller lever under forhold, der bringer deres sundhed eller udvikling i fare.

Og det er i hovedtræk de tavshedspligtsregler, som gælder for præster og de underretningsregler, der følger af serviceloven.

Og det bringer mig så videre til den måde som reglerne hænger sammen på. Sammenhængen mellem folkekirkepræsters tavshedspligt og underretningspligten kan man opdele i tre tilfældegrupper. Den første gruppe, den vedrører tilfældet, hvor præsten har opnået en viden på en anden måde end ved sjælesorgsamtalen. Det kan fx være en viden ... og som man erindrer, så var reglen i Danske Lov jo en regel, som relaterede sig til sjælesorgsamtaler, den viden – det kan være viden, som præsten har fået i forbindelse med en konfirmationsforberedelse eller sin almindelige varetagelse af præstegerningen i øvrigt. Her gælder tavshedspligten efter Danske Lov ikke, det var jo knyttet til sjælesorgsamtalen, og der er derfor ingen tvivl om, at præsten skal underrette kommunen, hvis de forhold, som præsten får viden om, giver anledning til en formodning om, at et barn eller en ung under 18 år har behov for særlig støtte.

Den anden tilfældegruppe, den vedrører situationer, hvor præsten under en sjælesorgsamtale bliver bekendt med, at der er risiko for en fremtidig forbrydelse af en vis kan vi sige kvalificeret art. I de tilfælde der følger det af Danske Lov, at præsten kan bryde sin tavshed, hvis han eller hun på den måde kan forhindre forbrydelsen. I så fald er der heller ikke nogen tvivl om, at præsten skal underrette kommunen, hvis forholdet giver anledning til formodning om, at et barn eller en ung under 18 år har behov for en særlig støtte.

For det var jo netop undtagelsen i Danske Lov, som jeg læste op på nutidig dansk, at man altså i disse situationer kan bryde sin tavshedspligt.

Tilbage er så en tredje tilfældegruppe, som omfatter de situationer, hvor en præst under en sjælesorgsamtale bliver bekendt med forhold, som ikke indebærer risiko for fremtidige forbrydelser,

men som giver en formodning om, at et barn eller en ung under 18 år har behov for en særlig støtte. I de tilfælde, der foreskriver Danske Lov en tavshedspligt, mens serviceloven foreskriver en underretningspligt. Og der er jo så en konflikt, kan man sige mellem de to regler i den specifikke situation. Og jeg kan sådan set godt forstå, at den regelkonflikt, den har skabt nogen tvivl om rækkevidden af folkekirkepræsters tavshedspligt. Og altså som jeg sagde før, selvom det er en meget ulykkelig anledning, vi har til at have dette her samråd, så kan man jo se det som en positiv ting, at vi så er blevet opmærksomme på den regelkonflikt og dermed kan komme den tvivl til livs og få en afklaring på den konflikt mellem de her regler.

Som det fremgår af mit svar til retsudvalget på spørgsmål 827, så er Justitsministeriet på baggrund af de almindelige principper for lovfortolkning mest tilbøjelig til at mene, at underretningspligten efter lov om social service går forud for tavshedspligten efter Danske Lov i de tilfælde, hvor de to regelsæt er i indbyrdes modstrid. Og det betyder, at en folkekirkepræst i alle tilfælde, hvor den pågældende via præstegeneringen, herunder også ved en sjælesorgsamtale får kendskab til forhold, som giver en formodning for, at et barn eller en ung har behov for særlig støtte, skal foretage underretning til kommunen. For så vidt angår samspillet mellem servicelovens generelle underretningspligt og tavshedspligten for præster fra andre trossamfund end folkekirken, der er retsstillingen helt klar – en evt. tavshedspligt for præster fra andre trossamfund end folkekirken, den vil klart vige for den underretningspligt, man har efter lov om social service. Servicelovens almindelige underretningspligt har med andre ord forrang frem for en evt. tavshedspligt, som måtte følge af hvilke interne regler, der så end måtte være i et trossamfund.

Peter Skaarup: Tak for det. Kirkeministeren har at tilføje – ja, værsgo!

Kirkeministeren: Ja tak. Jeg synes, det er rigtig godt, at vi får det her samråd, og det er begge udvalg på én gang. Vi er faktisk meget tilfredse med i Kirkeministeriet, at vi på den måde nu sådan set kan få fastslået, hvad retstilstanden er, fordi når man bevæger sig hen over flere love, hvad jo ikke er ualmindeligt, så har vi selvfølgelig vores opfattelse i Kirkeministeriet, og det mener vi egentlig også, vi godt selv kan finde ud af, men det er nu altid dejligt, at vi så har en anledning til at gå til Justitsministeriet og drøfte det med Justitsministeriets loveksperter. For det er jo fuldstændig rigtigt, som Karen har Klint har sagt det, der var godt nok nogle hurtige meldinger, og Karen Klint kender mig godt nok til at vide, at når der kommer den slags, så er jeg tavs som graven, indtil jeg har fået talt med mine egne embedsmænd og med Justitsministeriets. Og derfor må jeg også bryde sammen og tilstå, at vi har snakket om denne her sag sammen inden både på embedsmandsplan og blandt os to ministre og sammen med vores embedsmænd samlet. Og jeg er naturligvis fuldstændig enig i den retsopfattelse, som justitsministeren har gjort rede for. Jeg vil nok også sige, at resultatet stemmer med sund – hensynet til barnet er jo næsten sakralt i Danmark. Så det er hermed slået fast. Men det, der er interessant ... og jeg skal skynde mig at sige, at det vil vi gøre en del ud af nu at få kommunikeret ud – både på vores intranet og på andre måder til præster og provster og biskopper

og menighedsråd, som jo også er dem, der kalder præsten og samarbejder med præsten, så ingen skal være i tvivl om i den danske folkekirke, hvordan retstilstanden er.

Men det der jo så må siges som kirkeminister, og jeg interesserer mig jo kun for folkekirkens præster, og vi undskylder, at vi hele tiden må tage udgangspunkt i folkekirkens præster, selvom det ikke er dét, der er spurgt om, fordi det er dér reglerne, om jeg så må sige, er, og så kan man i forhold til dem så forholde sig, som justitsministeren har gjort det, til de andre.

Altså det som vi jo så samtidig er meget optaget af i Kirkeministeriet, det er jo, at med det svar, der er givet på almindelig del, og det der er sagt, så forudsættes det også, at Danske Lov fra 1683 er stadig gældende. Den tavshedspligt, som præsterne har under den meget vigtige sjælesorg for ikke at sige skriftemål, som man også nogle gange kalder det i den danske folkekirke, selvom den nu unægtelig har en noget anden teologisk og mindre betydning end i den katolske kirke – jamen her består altså den ganske særlige tavshedspligt stadigvæk. Men så er der de undtagelser, som justitsministeren har nævnt, og det er jo ikke noget nyt, at én lov strider mod en anden. Og det er jo ikke noget, at vi har haft grund til at have forskellig politisk opfattelse af, fordi det man skal lægge mærke til er jo, at justitsministeren i sit almindelige delsvar – netop har skrevet: det her er på grundlag af ganske sædvanlige fortolkningsprincipper. Så jeg kan roligt sige, at det er ikke farvet på nogen måde, at man er nået til det resultat af en senere lov, og som set i relation i denne sag er for så vidt er speciel i forhold til præstens generelle tavshedspligt, jamen, der følger man de sædvanlige principper, at den ældre lov på det punkt må vige for den yngre lov og det mere specielle inden for tavshedspligten må vige for det generelle.

Så det er rigtig godt, at vi har fået slået både det fast, men altså også at der er denne særlige tavshedspligt for præsterne stadigvæk.

Derfor kan man sige, at der så også er nogle af de andre spørgsmål, som til dels falder væk, fordi de bygger på nogle andre forudsætninger, ellers så må I jo spørge.

Men så er der altså et specielt spørgsmål til mig, og jeg ved ikke formand, om der skal gives anledning til at spørgeren skal begrunde det, eller jeg bare skal køre videre. De hænger jo meget sammen spørgsmål J og spørgsmål K, som er stillet til mig alene, men som jeg selvfølgelig også har haft lejlighed til at snakke med justitsministeren om, det ved jeg ikke, hvordan ... skal jeg bare fortsætte.

Fordi der bliver jeg jo bedt om at anskueliggøre, hvad en præst i folkekirken ikke har anmeldelsespligt på, når evt. kriminelle forhold er fremkommet under en fortrolig samtale mellem en borger og en præst, og hvad der evt. kan begrunde, at en præst ikke er omfattet af servicelovens indberetningspligt. Det sidste står jo helt klart, at den forudsætning er bristet, fordi det gælder, hvad jeg går ud fra, at vi alle sammen kan være enige om. Og derfor kan man også sige, at den første del af det afsvækkes. Men lad os lige prøve at slå fast helt generelt, hvordan det er i dansk ret.

Udgangspunktet er jo sådan som jeg ser det, at der er ikke nogen, der har anmeldelsespligt over for politiet i dansk ret. Der er så også nogle undtagelser, og der er det faktisk så heldigt, at en af de ting,

der er nævnt med terrorforbrydelser i straffeloven, og nu går jeg ikke i detaljer, det er bare sådan lige for at få det slået fast, det svarer faktisk nogenlunde til de undtagelser, der er i Danske Lov.

Der er så nogle enkelte bestemmelser ud over det, at man ... hvis man ved, at der er en, der bliver uskyldigt dømt og sådan noget, så skal man også komme ... og så er der altså den servicelov, som vi nu har talt om.

Men ud over det, så er den tavshedspligt af mere generel karakter i Danske Lov, som altså er speciel for præster – jamen, den består så, når ikke at der er undtagelse i en eller anden lov. Vi har ikke kunnet finde andre end de her undtagelser.

Så det er, som det skal være, at allerede på Danske Lovs tid var man opmærksom på, at der kunne være nogle forhold, hvor det alligevel var for galt, men det har man så altså også i senere tid, netop når det drejer sig om hensynet til børnene. Men det er altså ikke en anmeldelsespligt til politiet, det er en pligt til underretning til de sociale myndigheder, som derefter så må finde ud af, hvad der skal ske.

Men jeg hører så også lidt i det, jamen, er det så nok i den danske folkekirke. Og der vil jeg jo sige, at jeg netop givet aktindsigt til en avis, som har bedt om at få at vide, hvordan det her det så fungerer i praksis i Kirkeministeriet. Og der er det jo sådan, at rigsadvokaten, så længe jeg har været i politiet i hvert fald, har givet besked om, at alle politikredse, de skal indberette, når i hvert fald tjenestemænd har begået en forbrydelse, og det fungerer så på den måde, at rigsadvokaten giver videre besked til arbejdsgiveren. Det er meget få sager, vi har fået. Vi har prøvet at gå de sidste ca. 10 år igennem, det er meget få sager, og ... jeg tror, det var fem, tror jeg, det var, og det var så mest funktionærer, men de sager bekræfter, som jeg har haft lejlighed til at kigge på, de bekræfter, at systemet fungerer, fordi det der sker er jo, at de pågældende bliver fritaget for tjeneste omgående, senere bliver fyret eller tager deres gode tøj og går eller et eller andet, og at de så også får en dom. Det kan jeg jo se, at politiet og domstolene har været involveret.

Så jeg må sige, sådan som systemet fungerer i den danske folkekirke, da er jeg fuldstændig tryk ved, at det virker. Det var sådan set meget bekvemt, at der var en avis forleden, der bad om aktindsigt, og så kan vi se, at en af mine forgængere Tove Fergo, faktisk i kirkeudvalget Karen Klint, har været i samråd også om det år tilbage og faktisk spurgte alle landets biskopper, hvad de kunne huske. Og det fortabte sig noget i mands minde, hvad der kunne huskes, men det var i hvert fald ikke et større antal sager, det var også et meget lille antal sager. Så der er ikke noget, der i den danske folkekirke indikerer, det skulle være nødvendigt at ændre reglerne. Og hvis man ligefrem forestillede sig, at præster skulle have en særlig anmeldelsespligt, som andre borgere altså ikke har, så er der ingen sammenhæng i det, fordi vi har lige fastslået, Danske Lov giver præster en særlig tavshedspligt i sjælesorg. Og der vil jeg godt lige prøve at brede det ud, da jeg jo ved, der er flere teologer på hver side af den politiske midte her. Altså hvordan skulle det så være – lad mig nævne nogle eksempler på præstegerning, hvor det jo siger sig selv, at det netop er dér, der også kan være brug for denne særlige fortrolighed. Vi kan tage feltpræster, vi kan tage gade-/narkopræster. Vi kan tage fængselspræster, vi kan tage hospitalspræster. Altså skulle de have en særlig anmeldelsespligt samtidig med, at de skulle have en særlig tavshedspligt. Det er der jo ingen ræson i. Så måtte det

fører til, at man ophævede tavshedspligten, og der må jeg som kirkeminister sige – den tavshedspligt, som præster har, den er ganske bærende for den pastorale virksomhed. Det er en tavshedspligt, som vi bestemt værner om. Men jeg er lige ved at sige, det ville også være i Danske Lovs ånd, at man så har den undtagelse med børn i dag, fordi vi ser på børn og på vore medmennesker, på den enkelte borger på en anden måde, end vi gjorde i 1683. Så jeg kan forsikre spørgeren om, at der er til dels ikke noget at komme efter, og man kan tage det helt roligt.

Nu er stemningen jo så god her, så jeg vil ikke begynde at drille om spørgsmål K, for ellers kunne ... havde jeg haft lyst til at afkræve spørgeren regnskab for med meningen er med at begynde at spørge om anmeldelsespligt i retsplejelovens regler. Men nu er jeg i mit venlige lune i dag, det håber jeg, man kvitterer for, så jeg vil sige, at jeg går ud fra, at man enten med henvisning til retsplejeloven tænker på de særlige vidnefritagelsesregler, eller også er kommet til at skrive retsplejeloven i stedet for straffeloven. Men straffeloven har vi jo talt om. Og i retsplejeloven er der jo altså nogle særlige vidnefritagelsesregler. De er så til gengæld særligt interessant ved, at de tager personkredsen af andre præster med. Og det er jo så til syvende og sidst et domstolsanliggende.

Vi har forsøgt nu, da præster fra andre trossamfund er med – ikke fordi det rager os, for det hører ikke under Kirkeministeriet, men fordi vi jo har kendskab til, hvordan præster arbejder, har vi prøvet i Kirkeministeriet at sidde og forestille os en situation, hvor man kunne forestille sig, at præster i andre trossamfund skulle have en underretningspligt. Fordi det er jo sådan, som man vil vide i de to udvalg, at der er nogle præster, der har vielsesbeføjelser, og fra gammel tid har de anerkendte trossamfund – jøder og katolikker og et par stykker til – de er personregisterførere. Og det eksempel, vi er nået frem til i dag, vi sad tre mand for at finde frem til det, det er, at man har jo pligt til at give barnet et navn. Lad os så forestille os, der sidder en pæn præst, og han vil ikke sende den pågældende til politiet, så han ringer ud til forældrene den ene gang efter den anden og kan høre, at de har ikke styr på en snus. Til sidst tager præsten derud for at hjælpe dem med at få indgivet ... måske fødselsanmeldelse ... men i hvert fald navn. Og så ser han, hvad det er for et hjem, han kommer til. Der ville en præst efter vores opfattelse, men jeg har ikke fået lov at sige det, jeg har ikke spurgt Justitsministeriet, men nu kan de jo på deres kropssprog tilkendegive, om ikke jeg har ret. Altså hvis der skulle være en præst, som også er personregisterfører, og dermed som ... altså i den katolske kirke fx, og dermed skal indføre navn og sørge for, at pligten til navngivning opfyldes. Hvis han opdager noget, så er han en forvaltningsperson på lige fod med andre offentlige ansatte og med præster i folkekirken inden for det område. Men det er altså situationer, der er meget vanskelige at konstruere, så normalt vil det være, som justitsministeren siger, at så har de den almindelige underretningspligt, men da jeg bare ved, der er jo nogen her, der også sidder i udlændingeudvalg og er meget optaget af det der med de andre trossamfund, så vil jeg bare sige, at sådan kunne det altså konstrueres.

Men ellers mener jeg at have besvaret det spørgsmål, fordi summa summarum for spørgsmål J og K, så er det sådan, at jeg finder reglerne tilstrækkelige, og jeg mener at kunne dokumentere, at det fungerer præcist, som det skal i den danske folkekirke. Forholdene bliver indberettet til arbejdsgiveren. Man kan se ud af det, at retsvæsenet er involveret og at de pågældende typisk bliver fyret.

Peter Skaarup: Ja, og det var dejligt at høre, at ministeren er i et godt lune. Det lover godt for resten af samrådet.

Den første, der har spørgsmål, det er Karen Klint.

Karen Klint: Tak for det. Jamen, jeg ved ikke, om jeg skal kvittere for det gode lune. Jeg vil hellere kvittere for klare svar. Og jeg synes faktisk, at vi har fået klare svar på, at der er ikke noget i den gamle Danske Lov, der forhindrer, at præster i den danske folkekirke går videre med de sager, som vi taler om som baggrund for i dag. Der kan være så måske en lille tvivl om, om hvorvidt man skal sætte navn på den person, der måske kan være mistænkt for at have begået en forbrydelse, men man vil under alle omstændigheder have pligt til at sige, der er et barn, der er i nød på en eller anden led. Og det er sådan set også det, der står også i Danske Lov, hvor det sådan lidt står – dog bør dens navn, som det bekendt haves, så vidt muligt at forties. Så det står jo sådan set også i den gamle lov, at man skal sige til, men man behøver måske ikke at sætte navn på, hvorfor man siger til. Så jeg er meget tilfreds med at få svarene på tolkningen i forhold til de folkekirkelige præster.

Og jeg vil også tillade mig og så sige, at den forståelse jeg har af de svar, vi har fået nu, det er, at ingen som helst andre trossamfund kan lave selvtægt på den måde, at der er overhovedet ingen interne regler i andre trossamfund, der ophæver den danske lovgivning i al almindelighed – heller ikke serviceloven, og det synes jeg er et meget vigtigt budskab at få ud i meget klare meldinger, at interne religiøse regler skal altså underkastes den almindelige lovgivning, og al lovgivning har forrang for interne regler. Så man kan ikke sætte dansk lovgivning ud af kraft med henvisning til, at det har man fået at vide enten som forkynder eller som imam eller katolsk præst, eller hvad man nu ellers har, så de interne regler sætter ikke dansk lovgivning ud af kraft. Det synes jeg er vigtigt. Fordi så er det også vigtigt at sige, at i hvert fald når man læser, hvad den danske præsteforening kommer ud med, det var jo i forhold til det de skrev omkring, at vi ikke måtte ændre på præsternes tavshedspligt. Så vidt jeg har hørt svarene i dag, så er der heller ingen grund til at ændre på den, fordi de har faktisk pligt til ikke at tie stille, hvis det er en forbrydelse, som kan gentages, eller som der er risiko for gentages. Og de har under alle omstændigheder pligt til at sige til, hvis et barn er i klemme eller et barn har behov for omsorg, og så er spørgsmålet jo så bare, om de skal sætte navn på den voksne, eller om de senere hen skal vidne. Så der er ingen børn, der kan svigtes, hverken med henvisning til tavshedspligt eller til Danske Lov eller til alle mulige andre regler. Det synes jeg er godt.

Det jeg mangler at få et lige så klart svar på, det er, hvordan det skal tolkes i forhold til kollegaerne, fordi dét vi har oplevet i forhold til noget af det her, det har jo ikke været i sjælesorgsamtaler, det har jo været i en arbejdsgiverrelation eller i en kollegasituation, at man bliver bekendt med, at ens kollega ikke opfører sig ordentligt, og hvem skal man så sige det til. Der mener jeg ikke, at man kan bruge hverken selvbestaltede interne regler eller den Danske Lovs regler om tavshedspligt, det kan

man ikke bruge til at holde kæft med, hvis en kollega træder ved siden af. Så det vil jeg gerne bede om et lige så klart svar på.

Peter Skaarup: Den næste er Karina Lorentzen.

Karina Lorentzen: Jeg siger også mange tak for redegørelserne, det er rigtig dejligt, at vi nu får slået fast, at der er en underretningspligt til de sociale myndigheder, og der bliver sendt efterfølgende nogle klare signaler til kirken om, at man har pligt til at reagere på viden omkring børn, som er udsat for sexmisbrug.

Sådan som jeg hører svarene, så er der en lidt slappere underretningspligt i forhold til præster uden for folkekirken. Og jeg kunne godt tænke mig at høre ministrenes vurdering af – kunne det være en mulighed også at pålægge præster uden for folkekirken den skærpede underretningspligt, de har trods alt også med børn at gøre – de har konfirmander og klubber for børn, eller er det fuldstændigt meningsløst.

Den anden ting, og som jeg ikke har stillet spørgsmål om, men som jeg håber at kan få lidt svar på alligevel. Det drejer sig om straffelovens paragraf 141, som handler om afværgepligt, og som går på, at man skal forhindre, at forbrydelsen sker igen, dvs. man har ikke pligt til at anmelde til politiet, hvis man har kendskab til sådan en sag her, medmindre ... eller hvis man på anden vis kan sikre sig, at forbrydelsen ikke gentager sig. Og det kan man jo sige, det har den katolske kirke måske forsøgt at gøre ved at få flyttet nogle af de her præster, og det har så ikke rigtig afværget noget alligevel. Og efter min bedste overbevisning, så er der et behov for, at vi ikke på den måde lægger et skøn ind, som vi har set her har ført til, at de her præster er blevet flyttet rundt og måske kunnet fortsætte deres misbrug andre steder.

Der er forskning, der viser, at pædofili er en forbrydelse, som rigtig tit gentages, og kan ministeren så svare på, hvorfor at det er, at man i de her tilfælde overlader til præsternes skøn, om forbrydelsen skal anmeldes eller ej. Altså jeg mener, vi har viden om, at pædofili ofte er gentagne overgreb, så bør der ikke her være en anmelderpligt.

Og den sidste ting er – jeg skal bare lige have bekræftet, at præster som er offentligt ansat, de er selvfølgelig forpligtede på at reagere på en formodning om, at der er begået et overgreb, det har vi jo fået klarlagt i forbindelse med serviceloven, men de bliver faktisk også underlagt et strafferetligt ansvar under straffeloven ved ikke at gøre det. Det vil jeg bare gerne lige have bekræftet.

Peter Skaarup: Jesper Langballe!

Jesper Langballe: Jeg vil først sige, at jeg glædede mig over kirkeministerens vurderinger af folkekirkepræsters tavshedspligts betydning. Også det sidste eksempel, hvor præsten kommer ud i hjemmet og ser, der kommer han jo, man kan sige, som embedsmand. Og der er jo ikke tale om nogen sjælesørgersamtale.

Men jeg vil godt stille et spørgsmål til justitsministeren, fordi jeg blev meget forbløffet over at høre, at der er en konflikt imellem serviceloven og Danske Lovs bestemmelser om præsters tavshedspligt.

Jeg kan huske, at i medfør af Eva Gredals bistandslov, der blev det bekendtgjort, at lægers tavshedspligt, som indtil da havde været absolut, den var nu erstattet af en absolut underretningspligt. Og der var vi adskillige, der sagde offentligt – nu må folk være klar over, at nu er der kun præsterne tilbage, man kan stole på. Men jeg tager til efterretning, at der er den konflikt. Men det er da ganske uholdbart, altså det er da en sag, man må bringe i orden. Jeg går ikke ud fra, justitsministeren vil sige, at hans juristers vurdering af, hvilken af de to love, der har forrang, at den har nogen som helst retskraft. Og derfor kan justitsministeren vel heller ikke forvente, at præsterne vil rette sig efter ...

Peter Skaarup: ... godt, så er det kirkeministeren først til besvarelse, medmindre ...

Jesper Langballe: ... jamen det ...

Kirkeministeren: ... jamen, nu tager jeg det ud fra, altså det jeg svarer på er jo hele tiden med mit fokus som kirkeminister som ansættelsesmyndighed for præsterne. Det mere generelle juridiske, det er jo så dét, som justitsministeren kommer med. Og der tror jeg, det er vigtigt med at få svaret på de spørgsmål, der er stillet, også med præsteforeningen – altså vi skal huske, at vi skal skelne mellem anmeldelsespligt til politiet og underretningspligt til de sociale myndigheder, for beskyttelsesinteressen er jo helt forskellig. Den sociale lovgivning, den håndhæver jo alene en beskyttelsesinteresse for barnet, man skal gå til de sociale myndigheder, fordi barnet skal have bistand. Ikke fordi manden skal straffes, det står der for så vidt ikke noget om, det er op til kommunen. Og derfor vil min påstand til Jesper Langballe være – jo, præsterne er stadigvæk de sidste, for jeg lægger mig fuldstændig op ad ministerens opfattelse – præsternes tavshedspligt efter Danske Lov er gennembrudt af serviceloven, men det som serviceloven alene pålægger præsten, og jeg mener det er som en pligt, hvis du vil nikke ... som en pligt, ja, for ellers skal I ryste på hovedet, og tier jeg jo stille ... som en pligt at gå til de sociale myndigheder og sige – her er et barn, der bliver vanrøgtet. Det er dét, man skal sige, man skal ikke sige, at det jeg ved, det er, at det er onklen der kommer og voldtager barnet, det ligger der ikke deri. Om de sociale myndigheder så vil anmelde det til politiet, det er en anden sag. Så præsten er netop den sidste, og det er jo netop dét, som vi ved fra fængselspræsterne, altså nogle af de der indsatte, de gider ikke alle de der behandlere, de gå over og snakker med præsten, han fører ikke journal, og han kan snakke om livet

og døden og kristendom, det er dét, det handler om. Så på den måde opfattes præsten med rette stadigvæk som den sidste, og det er derfor, at jeg hele tiden understreger, at den tavshedspligt under betroelser er jo så utrolig vigtig for hele folkekirken for præsternes pastorale virke.

Så jeg kan altså ikke være enig, heller ikke i det man siger om, at der er slaphed. Men når man bliver ved med sådan at prøve at kredse lidt om det der med politianmeldelse, så er man altså nødt til at gøre opmærksom på, at der er jo tænkt længere langt senere end Danske Lov, fordi hvis man går til straffeloven, så står der jo direkte, at offentligt ansatte som misbruger de oplysninger, de får, de kan straffes hårdt, og det må jo også gælde en præst. Så man kan altså sige, at en præst, der bryder sin tavshedspligt, medmindre vi lige taler om de her undtagelser, han begår en tjenesteforsømmelse, og kan blive straffet for det, også efter straffeloven, den gælder jo for en stor gruppe offentligt ansatte, fordi det er jo netop i deres virke, og der skal jeg i øvrigt lige tilføje, at de sager, vi har givet aktindsigt i, der er der netop ikke nogen af de fem sager, som vedrører virket, som hvor de fire er funktionærer, det er også lige vigtigt at understrege. Så altså jo, præsten er stadigvæk den sidste, man kan gå til. Men det er klart, er der et barn, som altså bliver vanrøgtet, har brug for indsats, jo, så skal præsten sørge for at få det ikke anmeldt, men underrettet til kommunen om, at de må tage vare på barnet.

Peter Skaarup: ... ja, vi kan lige tage et lille hurtigt kort spørgsmål til kirkeministeren eller hvad?

Jesper Langballe: Nej, jeg var faktisk i gang med et spørgsmål til justitsministeren ...

Peter Skaarup: ... lad os lige tage det med så ...

Jesper Langballe: ... men jeg må jo så erkende, at jeg bestemt ikke er så rørende enig med kirkeministeren, som jeg troede, jeg var. Og jeg må gøre opmærksom på, som tidligere præst, der har deltaget som bisidder i et væld af sager med fuldstændig vilkårlige tvangsfjernelser af børn, at det at underrette socialvæsenet, det har som reglen meget mere uoverskuelige konsekvenser end at underrette politiet. Så det ville ingen ordentlig præst gøre, selvom der står i et eller andet cirkulære, at han skal gøre det, selvfølgelig ikke. Præstens tavshedspligt er hellig. Det skal man huske. Og ordet hellig i den bogstavelige forstand.

Men det jeg var i gang med at spørge justitsministeren om, det er – det er da fuldstændig uholdbart med en konflikt mellem Danske Lov og serviceloven. Der kan man ikke forvente, at ... altså Justitsministeriets embedsmænds vurdering har jo ikke retskraft. Og det vil sige, man kan ikke forvente, at præster vil drømme om at rette sig efter dem. Og sagen er jo den, at hvis ikke præstens tavshedspligt er absolut med det forbehold Danske Lov selv anfører, så vil alle sjælesorg jo ophører, og så vil der alligevel ikke være noget at underrette myndighederne om, for så er der ingen, der tør

henvende sig til præsten mere. I dag er alle borgere eller folkekirkemedlemmer og alle præster overbevidste om, at tavshedspligten er absolut og står ved magt, hvad der jo ikke betyder, at man ikke kan ... at præsten kan lægge ... han skal jo bruge sin dømmekraft, at han ikke kan lægge et stort pres på det sognebarn, der betror sig til ham, og bede ham om ... opfordre ham kraftigt til at melde sig eller til at komme under behandling, eller hvad det nu kan være. Så altså jeg synes ... mener justitsministeren ikke, at den konflikt mellem to love, det er da noget, man må have bragt orden i.

Peter Skaarup: Ja, så vender vi lige tilbage til besvarelser. Og det var justitsministeren først.

Justitsministeren: Tak for det. Først til Karen Klint, som konstaterer, at der ikke er problemer med præsters tavshedspligt, fordi præster skal give underretning i henhold til serviceloven. Og det er jeg sådan set enig i, og det er jo så også et svar til Jesper Langballe, at når jeg gennemgår den konflikt her, så er det jo for at trække hele billedet op af den situation, der er, hvor vi altså har Danske Lov med et regelsæt og serviceloven med et andet regelsæt, hvor der umiddelbart, når man læser de to bestemmelser, er en konflikt i forbindelse med sjælesorgsamtalen, men konflikten består jo ikke længere end til, at den efter almindelige fortolkningsprincipper, som er helt sædvanlige inden for juraen, bliver løst ved, at man må sige, at serviceloven er kommet til efter Danske Lov – temmelig længe efter endda. Og at den klart får Danske Lovs bestemmelse på det her punkt til at vige, sådan at man er omfattet af en underretningspligt som folkekirkepræst, hvis det er sådan, at man får et kendskab til, at der er børn som er ude for den situation, så skal man underrette kommunen om det. Og det er ikke bare et eller andet cirkulære, som man kan være ligeglad med, det er en lov, og den skal præster overholde – uanset hvad – er man omfattet af den lovgivning. Det er der ingen tvivl om, fordi den konflikt på den måde er løst, så må man sige, derudover så følger det også af forholdets natur, og jeg tror enhver, hvis det kom til en domstol – enhver dommer derudover ville vurdere at forholdets natur naturligvis tilsiger, at hvis man skulle vælge, at så ville man selvfølgelig sige – af omstændighederne samlet taget i betragtning, så skal man naturligvis sørge for at underrette kommunen, så et misbrug af et barn kan bringes til ophør, enhver anden retstilstand ville i øvrigt også være urimelig, så hvis det var sådan, at der bestod en konflikt, hvor der kunne være berettiget tvivl, så skulle vi selvfølgelig skærpe reglerne, men der er ingen tvivl, serviceloven er meget klar på det her punkt.

Så spørger Karen Klint også om spørgsmålet om, hvis man får kendskab til en kollega eller andre, men der er jo en almindelig underretningspligt for alle borgere. Og den gælder naturligvis for præster såvel som for alle andre. Så der er ingen tvivl om, at hvis man får kendskab til, at børn bliver udsat for misbrug, så skal man give melding om det.

Karina Lorentzen rejser så det spørgsmål om, at folkekirkens præster jo er omfattet af den særlige skærpede regel i paragraf 163 i serviceloven, hvorimod præster fra andre trossamfund, som altså normalt ikke er offentligt ansatte, bortset fra nogle særlige situationer, hvor de kunne være det.

Kirkeministeren var lidt inde på det før. Jeg sagde også noget i retning i min tale af, at som hovedregel var de ikke at betragte som offentligt ansatte. Der kan selvfølgelig være situationer, hvor en præst fra et andet trossamfund må opfattes som en offentlig ansat, og så falder man under den skærpede regel. Men i hovedreglen, så vil de ikke være omfattet af den skærpede regel, men af den almindelige regel paragraf i 154. Jeg vil umiddelbart mene, at det er fuldt tilstrækkeligt til, at man i alle disse situationer har en underretningspligt. Men det kan man selvfølgelig diskutere, om der er et behov for at justere på reglerne her. Det er jo Socialministerens lovgivningsområde, og derfor skal jeg ikke her gå mere i dybden med det, men blot sige, at min umiddelbare vurdering er altså, at der er fuld tilstrækkelig underretningspligt ved at anvende paragraf 154, selvom man kan synes, det er sådan lidt mærkværdigt, men så er det jo, fordi det adresserer henholdsvis offentligt ansatte og så øvrige borgere. Og reglerne er jo ikke blevet til ud fra en vurdering af, om præster skal have forskellige regler – alt efter om de er folkekirkepræster eller præster i andre trossamfund. Det er nogle regler, der adresserer generelt offentligt ansatte kontra folk, der ikke er det.

Med hensyn til straffeloven, der er det jo sådan i paragraf 141, at hvis man ved, at en forbrydelse medfører en fare på menneskers liv og velfærd eller en forbrydelse tilsigtes begået som medfører en sådan fare, så skal man gøre alt, hvad man kan for at forebygge den forbrydelse, eller hvad konsekvenser det måtte have, og det kan så være ved anmeldelse til politiet eller til andre relevante myndigheder. Så den bestemmelse er sådan set også klar.

Og så nævner Karina Lorentzen også spørgsmålet om anmeldelsespligt, som kirkeministeren jo også har kommenteret grundigt på. Og jeg vil bare sige, at helt generelt gælder der jo i dansk ret ikke en anmeldelsespligt, der er nogle særlige situationer, hvor der er en anmeldelsespligt, men det generelle er jo, at vi ikke har en anmeldelsespligt i det danske samfund, altså forstået på den måde, at når forbrydelse er blevet begået, nu taler vi ikke om de her situationer, hvor man underretter for at forhindre en forbrydelse i at blive begået eller et misbrug til at blive bragt til ophør, men hvor der er begået en forbrydelse i fortiden, har man så en anmeldelsespligt. Det har man ikke generelt, sådan er vores straffelov ikke bygget op, og det kan man selvfølgelig overveje, om man skal det, men det ville kræve en meget grundig vurdering, fordi jeg synes, det ville være meget betænkeligt, hvis man så griber til at sige, at der særligt for præster i dette samfund skal gælde en anmeldelsespligt, som ikke gælder for alle mulige andre borgere i det her samfund. Det ville være en mærkværdig retsstilling, at præster skulle have en anmeldelsespligt, som andre borgere ikke har. Så kan man selvfølgelig sige – en sådan anmeldelsespligt, den skulle så vedrøre forbrydelser mod børn, men der vil jeg så også sige, der er jo også trods alt andre forbrydelser, som er ligesom grusomme. Og derfor er det i hvert fald en meget grundig overvejelse, man skulle foretage med hensyn til, hvilke forbrydelser er det, der skulle gælde en sådan anmeldelsespligt for, og hvor vi altså ikke taler om at forhindre den i at blive foretaget, og der har vi straffelovens paragraf 141 og alle de andre bestemmelser, vi har været inde på. Heller ikke om man skal bringe en forbrydelse til ophør eller et misbrug til ophør, men alene at få straffet en person, som har begået en forbrydelse. Det er jo sådan en mere overordnet vurdering af, i hvor høj grad skal vi være et – det man kunne sige – et anmeldersamfund. Er det alle mulige små forbrydelser, som vi så er forpligtet til at anmelde hinanden for, når vi oplever, at nogen overtræder straffeloven, og hvis det ikke er alle

forbrydelser, hvilke er det så? Så det er et meget stort spørgsmål, og i hvert fald ikke et som kan løses bare i denne her kontekst sådan meget hurtigt ved at lave en lovbestemmelse.

Ja, det tror jeg var svar på det, jeg blev spurgt om.

Peter Skaarup: Så er det kirkeministeren!

Kirkeministeren: Ja, jeg kan da ikke lade det hænge i luften Jesper Langballe, at det justitsministeren siger ikke har retskraft. For det har retskraft, og det er mig, der er den myndighed, der skal sørge for, at det i det virkelige liv har retskraft. For det er mig, der er ansættelsesmyndighed og kan fyre præsterne. Og det følger, som du ved, af reglerne for præster og andre offentligt ansatte tjenestemænd, at man skal opfylde lovens krav, man skal endda ud over lovens krav ... gælder der nogen dekorumregler osv., og hvis ikke man overholder det, så vil der blive indledt en disciplinær sag, det vil Kirkeministeriet sørge for ... og skulle sørge for, det er vi forpligtet til. Den lovfortolkning, vi giver udtryk for i dag, den har retskraft, indtil en domstol en dag måtte sige det modsatte. Og som jeg antydede, og som justitsministeren lige har sagt ... justitsministeren siger det juridisk i forholdets natur ... jeg sagde den sunde fornuft. Det bliver svært at finde nogen i dette land undtagen måske Jesper Langballe, der ikke mener, at hensynet til barnet går forud. Så jeg tror roligt, at vi kan slå fast, at det er retskraft, og at vi i hvert fald er af den opfattelse i Kirkeministeriet, at det er noget, vi skal håndhæve.

Så lad mig lige uddybe, det har været spurgt nogle gange, hvad så hvis det er en anden præst, jeg ved ikke helt, om det er, fordi man ved, om en selv er pædofil eller ikke har underrettet, men jeg vil bare generelt, når vi taler om den danske folkekirke, ud over det jeg sagde om aktindsigten, at vi kan sige, systemet fungerer – lige minde om, at vi jo har to tilsynsmyndigheder i den danske folkekirke. Og det kan man også se af de sager, der er, at det fungerer. Biskoppen tager affære hurtigt, nogen gange ved vi, det er en indberetning gennem provsten, så der er altså også den særlige styrke i systemet, at der er tilsynsmyndigheder, som har pligt til at gribe ind og underrette kirkeministeriet om disse ting – også længe inden rigsadvokaten ved noget.

Peter Skaarup: Godt. Vi tager lige en runde med flere spørgere. Karina Lorentzen er den første.

Karina Lorentzen: Jeg er med på, at det er en svær problemstilling omkring meldepligten, og jeg ville egentlig være glad og tilfreds, hvis ministeren her vil tilkendegive, at det vil man gå i gang med at se på. Jeg kan godt forstå, at man ikke her kan sidde og sige præcis, hvordan det skal være indrettet, og det rejser nogle problemstillinger. Straffelovens kapitel omkring sædelighedsforbrydelser handler jo netop om at beskytte børn, eller i hvert fald de svage, så det kunne være interessant, om man måske i det kapitel kunne indføre en form for meldepligt.

Og så vil jeg også godt lige høre ministeren, om han mener, at man ved en underretning har opfyldt formålet med paragraf 141 i straffeloven, altså det her med afværgepligten, altså bare dét, at man underretter til de sociale myndigheder, har man så afværget, at det sker igen. Jeg synes jo, det store problem er, at der et skøn i den her paragraf, og det skøn har den katolske kirke i nogen udstrækning måske ikke forvaltet helt så godt. Man kan i hvert fald sige, at der er nogle personer, som har fortsat med at begå overgreb mod børn, og jeg synes jo, at vi på en eller anden måde skal have rammet det ind, så det ikke kommer til at fortsætte. Og de mennesker skal selvfølgelig også retsforfølges for de forbrydelser, der er, og det er de netop ikke blevet.

Det særlige ved pædofilisager og sikkert også en lang række andre sager, og det er jo det, der gør det så komplekst er jo, at vi netop ved, at det ofte er sager, hvor der er gentagne ofre og gentagne forbrydelser, og alene af den grund synes jeg i hvert fald, vi skal overveje det nærmere, så jeg vil blive rigtig glad for, hvis ministeren her kommer med en tilkendegivelse af, at det vil han se nærmere på.

Peter Skaarup: Tak for det. Jeg skylder lige at sige, at det faktisk er sådan, at det forslag, der hedder B 169, som kunne være udslagsgivende for, at vi måtte afbryde mødet, det er taget af i salen. Og det vil også være sagt til dem, der måske så skal i salen, det var der lige en, der skulle lidt hurtigere end forventet, så det er altså taget af, så vi får ikke nogen afbrydelse på dette her møde, medmindre der sker et eller andet, det kan vi lige se.

Karen Klint er den næste!

Karen Klint: Jamen, tak for det. Det skal nu ikke forfalde os til at trække samrådet ud længere end nødvendigt. For jeg synes faktisk, vi har fået meget klare svar på, at der hvor tavshedspligten gælder for præster i den danske folkekirke, det er under skriftemålsforholdene og ikke i andre forhold. I alle andre forhold, der er det de almindelige regler for ganske andre mennesker også, som træder i kraft. Og så er det der, når man er myndighedsperson, så har man også nogle ekstra forpligtelser. Så det synes jeg, hvis det kan blive formidlet skriftligt, lige så klart som det er sagt her i dag, så er det rigtig dejligt i forhold til den danske folkekirke, så tror jeg, de fleste vil kunne forstå, at man skal handle, og det er jo dét, man skal. Men det er ikke altid, man skal sætte navn på, hvorfor man handler, men det vigtigste er jo, at man handler.

Og i forhold til det med kollegaerne, der gik på mit spørgsmål ... det er nok tæt på det som Karina Lorentzen også spørger om, jamen, hvornår er det, man skal anmelde, når man ved, der sker nogle forbrydelser, som der er risiko for. For det ved alle så, at der i paragraf 141, der er en ... der står, at det skal være bøde eller straf i indtil 3 år. Jamen, man kan jo ikke forvente, at alle og enhver går og kender strafferammen for et eller andet, så der kunne det ske, der skulle være lidt vejledninger på, at man kan i hvert fald ikke bruge sin tavshedspligt til at beskytte en kollega, og det er jo dét, der ligesom har ligget i det. Man kan heller ikke som arbejdsgiver bruge tavshedspligten til at beskytte sine ansatte. Og når man bruger det sprog, så vil det i hele taget kun være noget, som gjaldt

folkekirken, for alle de andre trossamfunds interne regler, de gælder jo ikke i Danmark i forhold til den almindelige lovgivning i Danmark, og det synes jeg også er vigtigt at få sagt meget, meget direkte, at man kan ikke underminere dansk lovgivning ved egne interne religiøse forskrifter.

Peter Skaarup: Tak for det, så er det Søren Krarup!

Søren Krarup: Jeg synes, det er et meget spændende samråd, fordi emnet er så væsentligt. Og jeg er lige ved at sige, det er væsentligt, fordi det går ud over lov og ret. Tavshedspligten har jo at gøre med det, der egentligt forpligter et menneske mere end loven. I hvert tilfælde når man taler om præstens tavshedspligt. Den anskuer jeg i lyset i ordet om, at du skal adlyde Gud mere end mennesker. Men det er jo ikke kun noget, der gælder præster, det gælder for enhver. Og dermed er selve tavshedspligten egentlig et udtryk for den antitotalitære tendens, der siger, at samfundet er ikke guddommeligt, samfundets love er ikke guddommelige, og der kan være situationer, hvor du meget bevidst skal bryde dem, fordi der er et ansvar, du ikke kan løbe fra. Det gælder selvfølgelig udpræget for den præst, der i en fortrolig sjælesorgsamtale har fået ting at vide, men det gælder jo egentlig også for andre, og jeg vil da sige, vi der fx i 80'erne og 70'erne var med til at hjælpe familier, hvis børn blev tvangsfjernet, vi overtrådte somme tider ganske bevidst loven, fordi der var noget, der måske var vigtigere, og der kommer så modsætningen mellem tavshedspligten og den totale underretningspligt. Og jeg vil spørge måde justitsministeren, men måske især kirkeministeren, vil de ikke acceptere, at der kommer, og der skal kunne komme en modsætning imellem den tavshedspligt ethvert menneske har, og så den underretningspligt, som især de sociale myndigheder lægger op til, hvor jeg synes, der er tale om, at samfundet er netop i færd med at gøre sig selv guddommeligt og i realiteten ophæve tavshedspligten.

Peter Skarup: Vi tager lige en mere med, og det er Jesper Langballe!

Jesper Langballe: ... en gang til, uden at give svar på spørgsmålene. Justitsministeren siger ... ja begge ministre, jamen serviceloven har ret ... kirkeministeren sagde ... det vi siger har retskraft. Det var lidt ejendommeligt at høre, at når to ministre siger noget, så har de i sig selv retskraft. Men altså serviceloven siger justitsministeren, det er en rigtig lov, jamen, det er Danske Lov sandelig også. Og jeg mener altså ikke som Karen Klint, at det at en lov er 2½ århundred gammel, at det gør, at så gælder den nok ikke så meget mere – tværtimod, så er forholdet jo det, at den lovs indhold er bundfældet i den grad i den offentlige bevidsthed, at alle her til lands, også jeg indtil for ½ time siden, da jeg troede, at Danske Lov stod fuldstændig ubetinget ved magt. Og jeg vil sige den konflikt, der er nævnt, som jeg ikke kan forstå ... kan se, at regeringen åbenbart er til sinds at tage initiativ til at løse, den tror jeg nok, efter at jeg har hørt det her, at vi vil rejse en forespørgelsesdebat om i Folketingssalen. For det er utrolig væsentligt. Men jeg må lige sige, altså kan ministrene ikke

se, at i det øjeblik man lader den absolutte tavshedspligt for præster afløse af en underretningspligt, som angivet i serviceloven, så vil alle sjælesorge jo ophøre, og så vil det i og for sig ikke være nogen som helst nytte til, fordi så vil man slet ikke ... præsten slet ikke få noget at vide. Det vil være et brud med en lang, lang – ikke bare katolsk men Luthersk tradition. Og jeg vil ... jeg vil give justitsministeren ret i, at der er faktisk andre alvorlige forbrydelser end pædofili. Nu er i øjeblikket alle fikseret på pædofili, også kirkeministeren, det er næsten det eneste, der eksisterer. Men altså ... og næste år, så er det noget nyt, men tavshedspligten, den skal stå fast.

Peter Skaarup: Ja, så er det vist tid til at svare, og det er justitsministeren først!

Justitsministeren: Først til Karina Lorentzen. Jeg har ikke sagt, at jeg ville gå i gang med at vurdere anmeldepligten, jeg sagde bare, hvis man skulle ændre på det, så ville det kræve en meget omfattende vurdering. Men jeg finder ikke noget grundlag for at lave sådan en vurdering, så det vil jeg ikke give noget tilsagn om, fordi jeg synes, udgangspunktet er ikke, at Danmark skal være sådan et anmeldersamfund, hvor vi skal anmelde hinanden for forbrydelser, der er begået og har pligt til det. Man kan anmelde forbrydelser, men jeg synes, at vi kommer ud i ... let kommer ud på et skråplan, hvis vi konstituerer et samfund, hvor vi alle sammen har pligt til at anmelde hinanden for forbrydelser, som vi mener, hinanden har begået i fortiden. Og igen jeg understreger – bare for at det ikke skal misforstås, nu taler vi ikke om at forhindre forbrydelser, eller forhindre misbrug, som er i gang, vi taler om at anmelde forbrydelser, der er begået, der mener jeg, det ville være meget betænkeligt at bevæge sig hen i retning af et samfund, hvor vi har en sådan meldepligt. Så det er ikke en analyse, jeg har nogen intention her og nu om at sætte i gang, så der må jeg skuffe Karina Lorentzen på det punkt. Jeg mener ikke, at der er påvist, at der er noget behov for at gøre det. Men altså hvis det var sådan, at jeg ville lave en særlig meldepligt for præster i disse sammenhænge, så ville det forudsætte, at man havde en sådan meget større analyse af og vurdere en diskussion af meldepligt.

Med hensyn til om spørgsmålet om ... altså om underretningspligten er opfyldt, sådan må jeg forstå spørgsmålet, hvis man gør det man skal i henhold til straffelovens paragraf 141, altså der er det jo således, at man i 141 siger, at man skal gøre, hvad der står i ens magt for at forebygge forbrydelsen, som man altså har kendskab til vil finde sted – om fornødent ved anmeldelse til øvrigheden. Og det vil jo altså være en helt konkret vurdering i den konkrete situation, om man har gjort, hvad der står i ens magt for at forhindre den pågældende forbrydelse, så det er vanskeligt at sige noget generelt om det, men jeg vil mene i al almindelighed, så vil man jo ved at anmelde til kommunen, at man har kendskab til, at der foregår et misbrug kunne regne med, at kommunen så gør det, kommunen skal gøre i den anledning og derfor også har opfyldt bestemmelsen i straffelovens paragraf 141, men det vil altid være en konkret vurdering, om man har gjort det.

Karen Klint havde nogle betragtninger – mere end det var spørgsmål, det er jo også udmærket, men jeg fornemmer, vi er meget enige om sagen, men jeg mener, der var sådan lidt et spørgsmål

omkring orientering til præsterne omkring de her spørgsmål, og nu er vi jo i gang også med et større udredningsarbejde i den arbejdsgruppe, der er nedsat sammen med Socialministeriet, hvor man jo også vil få en fremstilling af disse regler, og der vil jeg da helt sikkert sikre mig, at man i de andre trossamfund får en orientering, altså får rapporten tilsendt, så man er orienteret om reglerne, og for så vidt angår folkekirken, der vil kirkeministeren formentlig kunne bekræfte, at kirkeministeren vil sørge for, at man er bekendt med det, men det vil jeg overlade til kirkeministeren, hvad kirkeministeren vil gøre i den anledning. Men jeg mener egentlig kirkeministeren allerede i en anden sammenhæng har besvaret det.

Med hensyn til Jesper Langballes spørgsmål til retskraften, der er det altså ikke sådan, at jeg har givet udtryk for, at serviceloven er en mere rigtig lov end Danske Lov, det sagde jeg ikke. Jeg sagde heller ikke noget, for det lå ligesom i spørgsmålet, jeg sagde heller ikke noget om, at Danske Lov sådan ikke rigtig var en rigtig lov længere. Danske Lov er en rigtig lov, altså der er jo masser af bestemmelser i Danske Lov som fortsat er en del af dansk ret, som ikke er blevet afløst af nogen nye regler, og derfor så gælder Danske Lov jo stadigvæk som en rigtig lov, ligesom serviceloven er en rigtig lov. Men det jeg anfører er, at helt almindelige fortolkningsprincipper i juraen tilsiger, at man i denne her sammenhæng bruger det begreb, der hedder *lex posterior*, altså den lov, som er kommet senere fortrænger den lov, som kom først. Lovgiveren har først lavet en lov, så laver de senere en ny lov om den samme problemstilling, der så fortrænger de gamle regler, og det er sådan sagt lidt firkantet måske det, der sker i denne her sammenhæng. Derudover siger jeg, men det gælder allerede, og derfor er konflikten løst ved det. Derudover anfører jeg så bare, at der yderligere, hvis man så ikke kun anfører det, så er der i almindelighed i juraen dét, man kalder forholdets natur, som en dommer må dømme ud fra, og der vil forholdets natur altså her klart tilsige, at hensynet til at forhindre et misbrug af et barn må være det, der vejer tungest. Og med hensyn til retskraft, der er jeg fuldstændig enig med kirkeministeren, at når vi nu siger, at sådan er reglerne, så er det ... og kirkeministeren ved at forvalte ud fra de regler, og den fortolkning af reglerne, så er det gældende ret, så har det retskraft over for fx folkekirkens præster, indtil, som kirkeministeren allerede siger, det måtte blive rejst ved en domstol, og en domstol måtte træffe en beslutning om, at vi ikke har ret i vores fortolkning af reglerne. Men hvis det skulle blive tilfældes, så kan jeg garantere for, at så ville jeg omgående tage initiativ til, at vi så ved en lov her i Folketinget får sikret, at misbrug af børn altid skal stoppes, og at det vejer tungest. Men det er der ikke anledning til, fordi gældende ret er sådan som jeg netop har beskrevet det. Og så tror jeg, at arbejdsdelen er sådan, at så har vi aftalt, at kirkeministeren fortsætter med besvarelsen til Søren Krarup og nogle andre.

Kirkeministeren: Ja, fordi nu kommer vi jo til det virkelig interessante, fordi det spørgsmål, som de to præster og teologer rejser, det handler jo om noget andet, end det der er justitsministerens område. Justitsministerens områder er lov og ret. Det der rejses her, det handler om spørgsmålet om forholdet mellem ret og politik – om forholdet mellem lov og samvittighed. Og det er jo ikke begreber, der skal blandes sammen. Og der vil jeg sige, at det jeg vil sige nu, det bygger på min børnelærdom, som består i Søren Krarups bøger. Forholdet mellem lov og samvittighed – jamen,

det er jo sådan, at vi har alle pligt til at overholde loven. Loven skal håndhæves, det skal der være myndigheder til. Myndigheden straffes, hvis de svigter. Præster har en særlig forpligtelse som tjenestemænd til at overholde loven, deorum m.v. Hvad er det så for en situation en præst er i, hvis ikke han kan lide reglerne? Ja, så kan han jo vælge som I har gjort at gå ind i Folketinget og prøve at få det ændret, men det ændrer ikke ved præstens tjenestepligt, han skal holde loven. Jamen, hvis han så alligevel ikke overholder loven. Jamen, så rejser der sig efter min mening to muligheder – at man er vidende om, at man overtræder loven, at man respekterer loven i den forstand, at man gør sig klart, at man overtræder loven. Hvis man er den type, der gør sig klart, at man overtræder loven, så fastholder man loven, så har man forståelse for, at myndigheden skal håndhæve loven, så tager man sin straf. Og jeg kan jo bare her sige og minde om det, jeg selv har skrevet om det her emne i en af mine bøger, der kan jeg jo minde om Jacob Knudsens sind. For hvad er det, der sker dér, hvor præsten kommer til drabsmanden og siger, at den der løfter sværdet selv skal falde ved sværdet. Så siger jo drabsmanden – ja, sådan må det også være. Han tager sin straf, selvom han har begået drab, og derved fastholder han loven. Han har bevidst ... hvad hedder det ... tilskyndet af sin samvittighed har han begået det drab, fordi at myndighederne ikke gjorde det, de skulle – nemlig at give hans far retten imod overmagten. Der fastholder man loven. Det ord har jeg lært fra Søren Krarups bøger. Man fastholder loven ved at acceptere, at den er der og accepterer, at man får sin straf. Og det ved jeg jo godt, det inderst inde er det, som Jesper Langballe mener, fordi det er jo det tidehverv mener. Men altså nu går naturen lidt over optugtelsen her i dag, så det næsten lyder, som om Jesper Langballe har sat loven ud af kraft, og det ved jeg jo strider imod hans teologi, så det gør han jo ikke. Og derfor er jeg bare nødt til at sige, og vi har sendt ud over intranettet, vi synes, præsterne skal se det her samråd, at loven skal holdes – overtræder man den, så risikerer man straf og frysning, sådan er det. Fordi jeg er altså sat til at fastholde loven, og det er der jo mange i historiens løb, der bevidst har overtrådt loven, fordi deres samvittighed stod over loven. Samvittigheden må altid stå over loven – er det min mening. Men man må tage sin straf. Og når to ministre er fuldstændig enige – og den fortolkning i dag følger af nogle fuldstændige simple fortolkningsbestemmelser, som er praksis ved domstolene og har været det – jeg er kandidat fra 71 – og har været det vel i århundreder, jamen så ... eller årtusinder ... så er man altså bare nødt til at konstatere – at det er gældende ret. Så vi kan roligt sige, at vi her sidder og udtaler os på regeringens vegne ... integrationsministeren er i hvert fald fuldstændig enig, og jeg er i øvrigt også fungerende udviklingsminister vistnok i dag ... men altså det er der jo overhovedet ikke nogen tvivl om. Og man skal passe på, at man ikke presser i dag så meget, at andre, som ikke vil folkekirken det godt, kunne få den tanke, at vi skulle ophæve Danske Lov, fordi det kan jo blive konsekvensen, at hvis man ikke vil respektere, at Danske Lov i et hjørne gennembrydes af moderne lovgivning, hvor barnets beskyttelsesinteresse sættes højest, jamen så kan man jo komme i den situation, at der er politikere, der får den tanke, jamen, så må vi holde op med det pjat med særregler for præsterne, så ophæver vi Danske Lov. Det ville ... det har jeg gennemtænkt meget, fordi det var faktisk min første indskydelse – jamen, skal vi blive ved med at køre med den gamle lov, men jo mere jeg her i de senere dage i detaljer har prøvet af sætte mig ind i de forskellige hensyn, der er – også over for det vigtige der jo er i præstens tavshedspligt i den pastorale gerning – jamen, så er jeg overbevidst om, at det er rigtigt, vi skal bevare Danske Lov, men vi må altså bøje os for, at gældende ret er, som det er, og der er de fortolkningsprincipper, der er. Og som jeg startede med at sige, der er intet

usædvanligt i det her. Vi fortolker jo love hver eneste dag, hvor yngre love må fortrænge ældre love og speciallove må fortrænge generelle love. Der er intet exceptionelt i den lovfortolkning, som justitsministeren her har givet udtryk for, og som vi fuldt ud bakker op i Kirkeministeriet.

Peter Skaarup: Tak for det, så går vi til flere spørgsmål. Og Karen Klint er den første!

Karen Klint: Tak for det. Jamen jeg har lyst til at spørge justitsministeren og måske også kirkeministeren om det ikke er korrekt opfattet, at det faktisk er at overholde Danske Lov, at man siger til. Fordi der står jo, hvis det nu havde stået på nudansk, så havde det måske været nemmere at læse – også for præster. Der står netop, at man kun skal tie stille ... eller man skal tie stille, medmindre – og så er der nogle eksempler. Og det vi taler om i dag, det er jo netop omfattet af medmindre, så man har jo også helt fra 1683 haft en pligt til at sige til for at forebygge forbrydelser, for at forebygge nogen ting. Og det jo er derfor, jeg synes, at det vigtigt en gang imellem at få oversat tingene, så der ikke er misforståelser om, hvad der står, når det er gammelt sprog. Fordi det er åbenbart vanskeligt, selv for dem der både kan læse latinsk og græsk og hebraisk måske, men for os, der kun kan jysk, fynsk og dansk mest, der kunne det være godt at få en nutidig oversættelse, så det var bare en oplysning om, om det ikke er korrekt forstået, at man overholder ikke Danske Lov, hvis man tier stille med ting, som man skal indberette.

Peter Skaarup: Karina Lorentzen!

Karina Lorentzen: Jeg bliver jo nødt til at acceptere, at ministeren ikke vil lave nogen nærmere undersøgelse af en evt. anmeldepligt. Jeg må bare sige, jeg synes, jeg sidder og får det lidt dårligt over de her ofre, som har været i en situation, hvor det aldrig er blevet anmeldt og aldrig er blevet efterforsket.

Det er jo sådan, at mange af de her – specielt børn er i en særlig loyalitetskrise, hvis det er en person, man godt kan lide eller en myndighedsperson. Mange gange er der trusler involveret, og det gør, at det ikke bliver fortalt videre. Og det har jo gjort ... altså man kan jo sige, at den katolske kirke har ikke forvaltet det her skøn i forhold til straffelovens paragraf 141 om, at man skal afværge en forbrydelse, det har de jo ikke forvaltet særlig godt. Og jeg må sige, jeg har det lidt skidt med det skøn, der ligger dér i de her sager. For det betyder, at det altid vil være op til den enkelte at vurdere dét, man nu foretager sig – er det nok til at afværge, at det går ud over andre eller flere eller det samme barn igen.

Jeg bliver rigtig glad, hvis ministeren vil sige, at han så i det mindste vil præcisere, at straffeloven er indrettet sådant over for præster.

Og så vil jeg bare spørge til til allersidst og afslutningsvis – når der nu bliver underrettet i de her sager til kommunerne, hvor almindeligt er det så, at det fører til anmeldelser hos politiet efterfølgende?

Peter Skaarup: Jesper Langballe – er den næste!

Jesper Langballe: Jeg vil sige at ... altså hvis Karen Klint havde hørt efter, så ville hun vide, at forbeholdet i Danske Lov, der gælder, hvis man kan forebygge en fremtidig forbrydelse, det er alle enige om. Det er bare dét. Og så vil jeg sige, at kirkeministerens redegørelse for sit syn på forholdet mellem lov og samvittighed kan jeg fuldstændig skrive under på, det var oven i købet meget smukt formuleret, men tilbage efter det her samråd, der står jo en konflikt inden for loven selv. Og en konflikt, der også implicerer samvittigheden, hvor de to ministre altså siger, når vi siger det begge to, så er der retskraft, fordi ... nej, det er lidt groft, men altså der er tale om, at danske ... man lader Danske Lov vige for serviceloven til trods for, at Danske Lovs bestemmelser om præsters absolutte tavshedspligt er nedfældet i hele den offentlige bevidsthed og ingen i offentligheden aner, at serviceloven anfægter den.

Så vil jeg ikke argumentere mere, men så vil jeg med formandens tilladelse have lov til at fortælle en ganske kort historie, og det er sjældent, jeg fortæller historier, der fremstiller katolikker i et fordelagtigt lys, men det gør den her.

Den er den franske digter Andre Mora, som i en roman fortæller om en fortvivlet mand, der går op til en reformert, altså en calvinsk præst og siger: jeg har myrdet. Og præsten springer op og siger: Dit afskum – vil du øjeblikkelig forsvinde ud. Og manden går så op til den katolske pater og siger det samme til ham: Jeg har myrdet – hvortil præsten svarer: Hvor mange gange min søn.

Se det vil jeg sige, det var faktisk en rigtig præst.

Peter Skaarup: Godt – så skal jeg lige spørge – altså det vi taler om her er måske lidt abstrakt, fordi spørgsmålet er altså meddelelsespligt og tavshedspligt osv., det kan man sige, det ... ja, det findes i forskellige afskygninger, men hvad nu hvis det ikke bliver brugt, altså hvis man nu ser bort fra det. Det synes jeg er lidt interessant, om det har så nogen sanktioner af den karakter, som kirkeministeren nævnte. Og der kunne jeg godt tænke mig at spørge – altså når vi nu er ovre denne her diskussion om, hvor grænserne ligger for tavshedspligt og underretningspligt osv., og hvem er omfattet ... arbejdet er færdigt – kan vi så sige noget om, om der er nogen eksempler på det, som ministeren nævnte, at hvis man som folkekirkepræst ikke gør det, man skal, er der så nogen, der er blevet straffet og fyret, som ministeren nævner?

Det var det ene spørgsmål. Og det andet er: I forhold til de her forfærdelige sager som politiet så er i gang med at undersøge fra det katolske ... det var den katolske kirke. Hvis nu det viser sig, at de her

28 sager eller nogen af dem er af en karakter, hvor der burde være meddelt videre fra de pågældende præsters side, hvordan vil en sådan situation blive taklet, er det noget, som de to ministre kan sige noget om, hvordan vil fremtiden være, når politiet har afsluttet deres undersøgelse. Selvfølgelig kan det være, ministrene vurderer det ligger lidt uden for samrådsspørgsmålet, og det er også i orden. Men det kunne godt være ministrene her i den ret brede snak kunne svare på det alligevel.

Hvem vil være den første? Justitsministeren!

Justitsministeren: Karen Klint spørger til, om det ikke snarere er at overholde Danske Lov, når man siger til. Og der ligger vel i det, om det ikke er i hvert fald i Danske Lovs ånd, at man siger til. Og det er det jo i den udstrækning, vi taler om, at der er en risiko for en fremtidig forbrydelse. Det eneste område, hvor der ikke er harmoni kan man sige, det er jo lige præcis, hvor man under en sjælesorgsamtale bliver bekendt med et forhold, som ikke indebærer en risiko for ligefrem en forbrydelse, men bare giver en formodning om, at der er et barn eller en ung under 18 år, som har behov for en særlig støtte. Lige præcis dér er det, at der er en konflikt. For ellers er der jo sådan set harmoni, fordi tankegangen i Danske Lov er jo også, at man bør eller skal, hvordan man nu vil forstå det – bør/kan – sige til, hvis det er sådan, at man kan ... hvis det er sådan, at man kan forebygge en forbrydelse. Så konflikten er alene, når det er som sagt under en sjælesorgsamtale, at man bliver bekendt med noget, som ikke indebærer ligefrem en risiko for en fremtidig forbrydelse. Men der er det så, at den konflikt så er løst med almindelige fortolkningsprincipper i lovgivningen – eller i juraen.

Med hensyn til det med meldepligt, der bliver vi jo ikke enige, altså der bliver jeg jo ikke enig med Karina Lorentzen i det. Jeg mener, det er betænkeligt at bevæge sig ind, så der er jeg ked af at måtte skuffe Karina Lorentzen, men sådan må det være, at det mener jeg ikke. Men sådan er det nu engang.

Og så spørger du lidt ind til det her med forvaltningen af reglerne, har de været forvaltet godt eller skidt, men det er jo en anden problemstilling, altså fordi der er jo masser af regler, som vi har, hvor der så er nogen som ikke overholder reglerne, og hvor man kan sige – reglerne er gode nok, men i det virkelige liv, så er der nogen, der ikke efterlever reglerne, ikke retter sig efter dem og ikke har forstået dem ordentligt eller lignende. Det kan give anledning til mange ting. Det kan give anledning til straffeforfølgning, det kan give anledning til bedre information om reglerne, og det kan give anledning til mange ting.

I denne sammenhæng, der startede jeg jo dagen – havde jeg nær sagt – i hvert fald samrådet her med at sige, at jeg synes jo egentlig, selvom det er en tragisk baggrund, en ulykkelig baggrund, så er det jo egentlig udmærket, vi får lejlighed til at klargøre reglerne. Og det giver jo i sig selv formentlig også ... har den konsekvens, at der bliver givet noget information om reglerne, så det står mere klart, hvordan reglerne er.

Og det er jo så også en lille bemærkning til Jesper Langballe, som siger, at der er ingen, der aner, at serviceloven fortrænger Danske Lov. Men det er jo så, hvis det forholder sig sådan, at det er der ikke nogen, der aner, så vil jeg sige efter i dag, så vil der være mange, som aner det ... som ved det. Og jeg nævnte jo også, jeg i hvert fald vil sørge for, når vi har arbejdet i denne her arbejdsgruppe gjort færdigt – vil sikre mig, at man i andre trossamfund også bliver gjort bekendt med den udredning sådan, at man i hvert fald fremover ved det.

Hvor almindeligt det er til Karina Lorentzen igen, at man anvender paragraf 153 og paragraf 154, det har jeg ikke noget kendskab til, jeg har ikke nogen statistik om, hvor ofte de bestemmelser anvendes, og det er socialministerens område i øvrigt, så det kan jeg ikke svare på, men det må man jo så spørge socialministeren om, om socialministeren har kendskab til det.

Og til Peter Skaarup som spørger til – hvad nu hvis reglerne ikke bliver overholdt. Kirkeministeren vil formentlig svare for, hvad kirkeministeren mener, der skal gøres i Kirkeministeriets regi, men ellers så er det jo en sanktionering i forhold til serviceloven, der vil blive tale om, hvis det er sådan, man ikke overholder serviceloven. Og igen – det er socialministerens ansvarsområde – ja, det tror jeg var det!

Peter Skaarup: Kirkeministeren!

Kirkeministeren: Yes, jeg må nok sige, jeg er lidt uenig med justitsministeren, men nu får jeg at vide, at det er min lov, så her er det altså mig, der har retskraft. Og det er jo nok det, der gør vanskelighederne, og det er nok også det, der forklarer det, jeg vil sige nu, det er nok det, der vil forklare specielt Jesper Langballes meget voldsomme reaktion, når han i en menneskealder har været præst og levet med Danske Lov, fordi hvis vi ser, hvad det er, der står i Danske Lov, så er det jo ... så kan det slet ikke sammenlignes i sin opbygning med serviceloven. Serviceloven giver en pligt til underretning. Danske Lov handler om noget ganske andet. Danske Lov handler sådan set om det modsatte, for Danske Lov handler om, at præsten skal tie stille, ellers mister han sit embede. Det er jo det, der er tale om i Danske Lov. Og så kan han få lov til at åbenbare nogle ganske få ting. Men der har han ikke en tjenesteplicht, og det kan I få over skriftligt, men det er jeg nu ganske sikker på, at jeg har ret i. Og det er jo derfor, det gør det lidt vanskeligt, fordi at det er lidt sværere at tale om det. Danske Lov handler om, ligesom der er en bestemmelse i straffeloven, at det er strafbart, og man kan miste sit embede, hvis man videregiver ting, der er én betroet. Og så er der nogle undtagelser allerede i Danske Lov selv om, der er nogen ting, du godt kan sige alligevel, og så er der den undtagelse i serviceloven, at der er nogle ting, du ikke bare kan sige, men som du skal sige. Sådan hænger den bestemmelse ... sådan hænger den sammen. Og så vil jeg sige, og nu går jeg ind på justitsministerens område – ud fra mit 25-årige gamle kendskab, og nu kan du nikke igen, hvis der havde været en rigdom af domspraksis og en rigdom af alle de gamle statsretslærde, der kunne sige noget om det her, så kan jeg godt fortælle jer, at så havde det svar på almindelig del, det havde fyldt 25 sider. Og det er jo dét, der er, kan man sige, problemet, at vi kan jo ikke i dag, nogen af os,

inden for vores område komme med en masse domme. Og derfor er nogle af de eksempler, der nævnes – jamen altså, hvis en præst nu ikke opfylder sin pligt til at underrette, hvad vil der så ske med ham. Ja, så tror jeg godt nok, jeg tør sige – for det første kræver det jo, at vi får det at vide, og hvem skulle fortælle det? Og hvis vi får det at vide, så må man nok kræve, at sagen skal være rimelig oplagt, for at man kan straffe for noget undladelses ... og med straffe mener jeg både med anmeldelse til politiet og med de disciplinære sanktioner, sådan er det jo. Så derfor – vi taler ... vi taler om noget, hvor der ikke vil være mange sager, og også af den grund som Jesper Langballe nævner, at der vil være nogle præster, der tilsidesætter det, fordi de mener, de skal handle efter deres samvittighed, og så er der ikke nogen, der får det at vide. Og på det punkt har jeg altså ikke tænkt mig at rende rundt og være samvittighedens ... eller granske i præsternes samvittighed. Det jeg skal fortælle dem, det er, hvad loven er. Og det er der al mulig grund til, at vi får gjort, fordi Jesper Langballe står ikke alene med sine synspunkter, og derfor skal det siges – og jeg er glad for, at da jeg brugte jeres egen medicin om forhold mellem lov og samvittighed – at der er vi fuldstændig enige. Vi er begge to store yndere af bl.a. Jakob Knudsen.

Peter Skaarup: Tak for det. Justitsministeren!

Justitsministeren: Nu er det jo altid interessant at diskutere med kirkeministeren, ikke mindst kirkeret og retspolitiske spørgsmål i det hele taget, men jeg bliver nu nødt til at sige, at jeg har svært ved at se forskel i opfattelsen af tingene, fordi det forholder sig jo sådan, at det Karen Klint spørger til, det er, om det ikke er den samme tankegang, der er i Danske Lov og i serviceloven. Og det der så er mit synspunkt er, at uanset at Danske Lov er bygget op og tjener det formål, at være en lov, der beskytter præsten, altså således at præsten ikke åbenbare, hvad der sker i det der hedder lønligt skriftemål, så er det vi diskuterer her, det er jo så undtagelsens omfang, og det er undtagelsen, der i sin tankegang af beskyttelseshensyn svarer til det beskyttelseshensyn, der er i servicelovens hovedregel. Fordi hvis vi ser på Danske Lov, så står der 2 2.5.20 – nu går jeg over til den originale tekst, der står: Præsten må ikke uden sit kalds fortabelse åbenbare, hvad nogen for hannem i lønligt skriftemål bekendt haver, medmindre det kunne angå noget forræderi eller ulykke, så vil præstens åbenbarelse kunne forekommes. Og dog bør dens navn, som det bekendt haver – så vidt muligt er at forties. Og det som så er Justitsministeriets fortolkning er, at det eneste sted, hvor der er en konflikt, det er dér, hvor ... som jeg har redegjort for nogen gange ... det er dér, hvor man under en sjælesorgsamtale bliver bekendt med forhold, som ikke indebærer risiko for fremtidige forbrydelser, men som giver en formodning om, at et barn eller en ung under 18 år har behov for særlig støtte. Det er det eneste sted, hvor der er en konflikt, og det er den konflikt, der sådan set er løst. Så bare for at sætte på plads, hvad min opfattelse er af den sag.

... kirkeministeren: Men så forstår jeg også justitsministeren sådan, at så ender vi begge to med at sige, at det at man kan åbenbare, det er netop ikke en tjenestepligt eller en pligt efter loven, ...

... **justitsministeren:** ... helt enig ...

... **kirkeministeren:** ... men det er serviceloven.

... **justitsministeren:** ... det er også dét, som jeg hele tiden har sagt.

... **kirkeministeren:** Ja, men så er vi også enige. Men ellers kan vi ...

... **justitsministeren:** ... det er også dét, der står i ...

Peter Skaarup: Der er ikke flere, der har spørgsmål under det her samråd. Jeg vil bare lige til sidst spørge, om vi kunne få oversendt arbejdsgruppens resultat, når den er færdig her inden for overskuelig tid – til begge udvalg – også kirkeudvalget. Ja, godt. Kirkeministeren må også gerne spørge, men man skal sige det i mikrofonen.

Kirkeministeren: Jeg vil bare lige spørge, hvordan er det, nu er det et åbent samråd. Vi ville faktisk meget gerne have en båndudskrift – altså skrevet ud. Det mener jeg der stadigvæk er adgang til, ikke. Fordi det er jo ret interessant. Vi skal have udsendt nogle tjenestebefalinger nu til præsterne, ikke. Og derfor var det rart at få en båndudskrift.

Peter Skaarup: Det kan vi godt bestille. Karen Klint!

Karen Klint: ... jeg ved ikke, om jeg skal sige det med mikrofon på, der er vist den regel her i huset, at vi som udvalgsmedlemmer kan bede om, og så skal udvalget blive enige om det forlods, men der er jo ikke nogen der ... det er jo nemmere at få tilgivelse måske end tilladelse nogen gange, og så får vi en maskinel båndudskrift på det, og det vil jeg da gerne være med til at appellere til, at vi bliver enige om som udvalgsmedlemmer, at vi gerne vil have en båndudskrift af det her.

Peter Skaarup: Og jeg får at vide her i øresneglen, at det kan sagtens lade sig gøre. Det tager bare lidt ekspeditionstid, så det skaffer vi!

Godt – tak for god ro og orden under det her samråd til kirkeudvalget og retsudvalget.